

Økologi

Økonoter fra Videncentret for Landbrug, Økologi og fra ICROFS

Af Linda Søndergaard Sørensen, ICROFS

Stor udfordring i Afrika

I Afrika er eksport af økologiske fødevarer til den vestlige verden den mest almindelige form for certificeret økologisk fødevarerække. I storbyerne er der dog et voksende marked for økologiske produkter, men det er en stor udfordring at koble produktionen, som foregår hos småbønder, med supermarkedernes behov for passende leverancer.

God landbrugsjord er ved at være en knap ressource også i Afrika pga. udpint jord og lave udbytter. Småbønder kan derfor se fordele i at dyrke økologisk i form af øget udbytte, færre omkostninger til kemikalier og en mindre risikobetonet produktion. Et forskningsprojekt, ProGrOV, ser på muligheden for at forbedre udbyttet med økologisk dyrkning samtidig med, at de økologiske småbønder får bedre adgang til markedet. Læs mere på www.icrofs.org.

Økologisk viden for alle

Organic Eprints er et omfattende elektronisk arkiv med artikler, der omhandler forskning i økologisk jordbrug og fødevarer-systemer. Arkivet blev oprettet i 2002 af FØJO og omfatter publikationer fra økologiforskningen gennem de sidste 11 år.

Der findes ikke kun videnskabelige publikationer på engelsk, men også f.eks. klummer, artikler til andre landbrugsblade, bidrag til kongresser og meget mere. Ofte lægger forfatterne deres kongresspræsentationer ind, så det er muligt at se både artiklen og kongresspræsentationen i sammenhæng. Ud over godt 3.000 artikler fra Danmark er der over 11.000 artikler fra resten af verden. Organic Eprints er verdens største arkiv om økologisk landbrug. Du finder arkivet her: www.orgprints.org

Af Tomas Fibiger Nørfelt, Videncentret for Landbrug, Økologi

Markedet efterspørger proteinafgrøder og foderhvede

Siden 1. august 2013 er priserne gået op og ned på afgrøderne med en gennemgående trend nedad. Dette er vendt for bælgæd, hvede og triticale, hvor priserne er steget gennem det sidste stykke tid.

Det stemmer godt overens med, at der hverken i Tyskland eller Danmark produceres det foderhvede og protein, der kan omsættes gennem den økologiske animalske produktion. Efterspørgslen varierer lidt, så det kan være klogt at undersøge flere handelsmuligheder. Priserne forventes ikke lige at stige til prisniveauet før høst 2013, dertil er mulighederne for import for gode. Det vurderer Videncentret for Landbrug, Økologi.

Afskalning af økologisk havre til eget foder

For at havre kan blive mere interessant som foder for økologisk fjerkræ, svin og kvæg, undersøger Videncentret for Landbrug, Økologi, lige nu mulighederne for at højne foder-værdien af egen havre ved afskalning. Fjernes hovedparten af de fiberholdige skaller, er foderværdien bedre end i hvede. Hertil kommer, at havre er en stabil afgrøde for økologer. Videncentret undersøger teknikken i afskalning, og blandt andet ved besøg i Tyskland har Videncentret for Landbrug, Økologi, set på to maskiner, hvor størrelse, energiforbrug og afskalningen virker lovende.

Den anden fredag hver måned sætter LandbrugsAvisen fokus på faglig økologi i et samarbejde med Internationalt Center for Forskning i Økologisk Jordbrug og Fødevarer-systemer, ICROFS og Videncentret for Landbrug.

En snyltehveps, der er kommet ud af æbleviklerpuppen.

Skadedyr nedsætter udbytte og kvalitet af øko-æbler betydeligt

Det er vigtigt at forebygge for at holde fast i en god æbleproduktion.

Af Lene Sigsgaard, Institut for Plante- og Miljøvidenskab, Københavns Universitet.

Forebyggelse er afgørende for at opnå øget æbleproduktion på langt sigt. Levesteder for nyttedyr i plantagen øger den naturlige regulering og dermed plantagens robusthed over for skadedyr. Blomsterbræmmer, der er længeblomstrende og er gode nektar- og pollenkilder, giver flere nyttedyr.

I danske økologiske plantager har vi påvist, at blomsterbræmmer nedsætter angreb af æblevikler, og at effekten afhænger af afstand til blomsterbræmmerne.

Skadedyr og sygdomme nedsætter udbytte og kvalitet af økologiske æbler betydeligt og fører til, at vi i Danmark har en lille og ustabil produktion, som ikke opfylder forbrugernes efterspørgsel efter økologisk frugt.

Med en god forebyggelse kan bekæmpelsesbehovet nedsættes eller helt undgås. Forebyggelse omfatter valg af

robuste sorter samt andre beslutninger om plantagens udformning som planteafstand og senere pasning.

Hvor kan nyttedyr finde føde

Økologiske infrastrukturer er de steder i og omkring plantagen eller marken, hvor nyttedyr som rovinsekter og vilde bier kan finde føde og levesteder. Det kan være hegn, blomsterbræmmer, pletter med vilde planter, ekstensive græsarealer, diger, grenbunker og vandhuller.

Den Internationale Organisation for Biologisk Bekæmpelse (IOBC) sætter et mindstekrav på 10 pct. økologiske infrastrukturer for en bedrift. Ved at beskytte de naturligt forekommende nyttedyr, så de kan bidrage til at regulere skadedyrene, kan behovet for direkte bekæmpelse reduceres.

Blomsterbræmmers værdi

I Organic RDD-projektet FruitGrowth undersøger vi betydningen af blomsterbræmmer for den naturlige regulering af æblevikleren i økologiske æbleplantager. Blomsterbræmmer giver øget plantediversitet og skaber flere levesteder for planteædende insekter knyttede til blomsterbræm-

” Blomsterbræmmer bør have en plantesammensætning, der sikrer langvarig blomstring.

mens planter. De flere byttedyr samt adgang til pollen og nektar giver flere edderkopper, rovinsekter, snyltehvepse og vilde bier.

Blomsterbræmmer bør have en plantesammensætning, der sikrer langvarig blomstring. Blomsterne skal være gode nektar- og pollenkilder og samtidig have mindre god værdi for skadedyr. Slås kun halvdelen af blomsterbræmmerne ad gangen, sikres fortsat adgang til blomster. For sen slåning bør undgås af hensyn til overvintring af nyttedyr. Bræmmerne må ikke være kilde til problematisk ukrudt. Forslag til blomsterblandinger findes i Ideabook on ecological infrastructures (link: http://www.iobc-wprs.org/ip_ipm/IOBC_IP_Tool_Box.html#4).

Bræmmer og æblevikler

Det er veldokumenteret, at blomsterbræmmer fremmer nyttedyr, mens der er færre resultater, der viser en effekt på skadedyr. Vi har derfor undersøgt æbleviklerangreb og nyttedyr i fem plantager med og fem plantager uden blomsterbræmmer mellem 2011 og 2013.

I 2011, før vores forsøg, blev alle blomsterbræmmer i undersøgelsen gensået/ fornyget med en blomsterblanding med følgende arter med værdi for nyttedyr: Kornblomst og kamille, der er gode til rovtæger, boghvede, som er god til rigtig mange nyttedyr men

skal gensås hvert år, samt kløver og stenklover, der er gode for bier.

Færre angreb af æblevikler

Vores resultater viser, at flere æblevikleræg bliver ædt i træer langs blomsterbræmmer end i træer længere væk. Hen over sommeren stiger ægprædationen i plantagen, og den vedbliver at være højest ved blomsterbræmmerne. I 2011 og -12 fandt vi, at kun omkring en tredjedel af de store larver bliver voksne, ca. en tredjedel dør af parasitering og den sidste tredjedel dør af andre årsager. Dødeligheden er højest nær blomsterbræmmer. Ret store forskelle mellem plantagerne - f.eks. mht. viklerproblemer, hegn og omgivende natur - er nok grunden til, at viklerangreb i plantager med og under blomsterbræmmer ikke er statistisk forskelligt i undersøgelsen. Andre undersøgelser tyder på, at effekten skal ses over en længere periode end et til tre år, da der sker en gradvis stigning i forekomst af nyttedyr over længere tid.

Undersøgelse

I Organic RDD-projektet FruitGrowth undersøgte man betydningen af blomsterbræmmer for den naturlige regulering af æblevikleren i økologiske æbleplantager.